

Røyrvik kommune
Sentraladministrasjonen

Det kongelige Kultur- og Kyrkjedepartement
Postboks 8030 Dep

0030 OSLO

dok 109

Kultur- og kyrkjedep.
Saksnummer: <i>2006-5491</i> Dato: <i>28.11.06</i>
Kode: <i>Ki-501</i> Beh.

Vår ref:
06/137-6-MSN

L.nr.
2930/06

Arkiv:
C84

Deres ref:

Dato:
27.11.2006

MELDING OM POLITISK VEDTAK - NOU 2006:2 OM STATEN OG DEN NORSKE KYRKJA

Kommunestyret har i møte den 23.11.2006 behandlet sak 65/06 og fattet slikt vedtak:

Kommunestyrets vedtak:

Røyrvik kommunestyre voterte deretter over følgende fire alternativer:

- 1) Grunnlovsforankret kirke - 11 stemmer
- 2) En lovforankret kirke - 0 stemmer
- 3) Den norske kirke etableres som et selvstendig trossamfunn – 1 stemme
- 4) Vet ikke/ ønsker ikke å svare – 1 stemme

Viser til votering på spørreskjemaet som ligger som vedlegg.

I henhold til forvaltningslovens § 28 kan vedtaket påklages innen 3 uker etter mottatt varsel. Eventuell klage sendes rådmannen og stiles til Kommunestyret.

Dette til Deres orientering.

Med hilsen

Marie Sneeggen

Marie Sneeggen
Konsulent

Vedlegg:

Kopi:

Postadresse:
Sentraladministrasjonen
7898 Limingen
E-post: postmottak@royrvik.kommune.no
www.royrvik.kommune.no

Sentralbord: 74 33 63 00
Telefaks: 74336301
Saksbehandler tlf: 74336303

Postgiro: 7874.05.95244
Bankgiro: 4448.10.01606
Postgiro for skatt: 7855.05.17395
Org. nr: NO 964 982 120

Staten og Den norske kirke – Spørsmål til høringsinstansene

Navn på høringsinstans:

Type høringsinstans

- Kommune
- Menighetsråd/kirkelig fellesråd/bispedømmeråd
- Prost/biskop
- Tros- eller livssynssamfunn utenfor Den norske kirke
- Frivillig organisasjon innenfor Den norske kirke
- Annen offentlig instans
- Annen privat instans

1. Hvilke overordnede prinsipper bør ligge til grunn for tros- og livssynspolitikken?

Svar:

2. Den norske kirke som statskirke:

- Bør fortsette
- Bør avvikles
- Vet ikke / ønsker ikke å svare

3. I hvilken lov bør Den norske kirke være forankret?

- Grunnloven
- Egen kirkelov vedtatt av Stortinget
- Lov om trossamfunn
- Vet ikke / ønsker ikke å svare

4. Hvordan bør Den norske kirke finansieres?

- Gjennom medlemsavgift
- Medlemsavgift med noe støtte fra det offentlige
- Støtte fra det offentlige og med noe medlemsavgift
- Offentlig finansiering uten medlemsavgift
- Vet ikke / ønsker ikke å svare

5. Hvordan bør valgordningene og demokratiet være dersom statskirkeordningen avvikles?

- 6 Valgordningene bør være som i dag
- 3 Øke bruken av direkte valg til kirkens besluttede organer
- 4 Vet ikke / ønsker ikke å svare

Eventuelle andre ordninger:

6. Dersom statskirkeordningen avvikles, hva bør i så fall stå i § 2 (eller i en annen paragraf) i Grunnloven i tillegg til prinsippet om religionsfrihet?

(Her kan du/dere sette kryss på ett eller flere alternativer)

- 0 Ingen tillegg
- 4 De politiske prinsipper som statsforfatningen bygger på; så som demokrati, rettstaten og menneskerettighetene
- 4 Det kristne og humanistiske verdigrunnlaget
- 2 Det humanistiske verdigrunnlaget
- 6 At Den norske kirke er en evangelisk-luthersk kirke
- 4 Vet ikke / ønsker ikke å svare

Eventuelt annet:

7. Hvem bør ha ansvaret for gravferdsforvaltningen?

- // Den lokale kirke (menighetsråd eller kirkelig fellesråd)
- / Kommunen
- / Vet ikke / ønsker ikke å svare

8. Hvem bør eie og forvalte kirkebyggene?

- / Den lokale kirke bør eie kirkebyggene og ha det økonomiske ansvaret
- 3 Den lokale kirke bør eie kirkebyggene, og kommunen bør ha det økonomiske ansvaret
- 2 Kommunen bør eie kirkebyggene og ha det økonomiske ansvaret
- 6 Vet ikke / ønsker ikke å svare

1 KOMMUNEN BØR EIE KIRKEBYGGENE, OG DET ØKONOMISKE ANSVARET DELES MELLOM KOMMUNE OG STAT.

SAMLET SAKSFRAMSTILLING

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Kommunestyret	23.11.2006	65/06

NOU 2006:2 OM STATEN OG DEN NORSKE KYRKJA

Vedlagte dokumenter:

- Høring NOU 2006:2: staten og den norske kirke. Brev fra Kultur og kirkedepartementet datert 24. april 2006.
- Kopi høringsnotatet NOU 2006: 2 – kap.2: "Sammendrag".
- Spørreskjema utsendt til høringsinstansene

Ikke vedlagte dokumenter:

- Høringsnotat NOU 2006:2
(http://odin.dep.no/kkd/norsk/dok/andre_dok/nou/043001-020003/dok-bn.html)

Hjemmel for behandling:

Delegeringsreglementet for Røyrvik kommune pkt. 5.2.7.

Saksopplysninger:

Formålet med utredningen var å gi grunnlag for å treffe beslutning om statskirkeordningen skal videreføres, reformeres eller avvikles. Mandatet la til grunn at Den norske kirke fremdeles skal være en bekjennende, misjonerende, tjenende og en åpen folkekirke. I tillegg til ordningsspørsmålet ble utvalget bedt om å vurdere finansieringsordningen, gravferdsforvaltningen og ordninger for fredede og verneverdige kirker. Vurdering av eiendomsretten til kirker, kirkegårder og Opplysningsvesenets fond ved et eventuelt opphør av statskirkeordningen var også en del av utvalgets mandat.

Utvalget poengterer at det bør være et mål å foreslå løsninger som kan få bredest mulig oppslutning, som sikrer at medlemmene opplever å ha sin kirke i behold og som ikke svekker samfunnets verdiforankring. Statskirkeordningen har forandret seg gradvis gjennom ulike reformer og påvirkninger, slik at ordningen i dag på mange måter er forskjellige fra ordningen i 1814. Det konstante er imidlertid at Den norske kirke, til forskjell fra andre tros – og livssynsamfunn, er forankret og regulert i Grunnloven.

Utvalgets flertall (18 av 24 medlemmer) anbefaler at dagens statskirkeordning oppheves, og at det etableres en ny kirkeordning for Den norske kirke. Et flertall på 14 av disse anbefaler at det organiseres en lovforankret kirke. To medlemmer anbefaler at dagens statskirkeordning videreføres innenfor gjeldende grunnlovsbestemmelser.

Lovforankret kirke:

Et flertall av medlemmene (14 av 20) anbefaler at Den norske kirke organiseres som en lovforankret kirke. Lovforankret folkekirke innebærer at Grunnlovens nåværende bestemmelser om statskirkeordningen oppheves, og at Den norske kirke blir et selvstendig rettsobjekt med egne styringsorganer og med selvstendig ansvar for alle saker som har med kirkens tro og virksomhet å gjøre. Biskoper utnevnes av kirkens egne organer, på grunnlag av bred nominasjons – og valgordning. Den norske kirke gis fortsatt en særlig tilknytning til staten gjennom en kirkelov, gitt av Stortinget. Flertallet anbefaler at denne kirkeloven utformes som en kortfattet rammelov og forankres i en grunnlovsbestemmelse. Den norske kirke vil dermed fortsatt ha en særstilling i forhold til andre tros – og livssynsamfunn.

Flertallet mener at en lovforankret folkekirke ivaretar stillingen som Den norske kirke har i landets historie og understreker kontinuiteten mellom nåværende og ny kirkeordning. Samtidig uttrykker ordningen at kirken er et trossamfunn med en egenart forskjellig fra statens. Flertallet legger avgjørende vekt på at Den norske kirke fremdeles skal være en landsdekkende kirke med bred kontaktflate og rom for ulike grader av trosengasjement og aktivitet blant sine medlemmer.

Som en konsekvens av en lovforankret kirke oppheves Grunnlovens § 2 annet ledd (oppdragerplikten). Et flertall på 13 medlemmer anbefaler at det inntas en ny verdiparagraf i Grunnloven som inneholder særskilt henvisning til kristne og humanistiske verdier. Et mindretall av medlemmene anbefaler en paragraf som henviser til anerkjente fellesverdier eller til menneskerettighetene. Et mindretall på 5 medlemmer mener det ikke er behov for noen ny bestemmelse som viser til samfunnets historiske baserte verdier (kristne og andre). Et mindretall på et medlem anbefaler at endringen av § 2 begrenses til det som følger av overgangen fra statsreligion til lovforankret folkekirke.

Selvstendig folkekirke:

Utvalgets ene mindretall (4 av 20 medlemmer) anbefaler en selvstendig folkekirke som modell for en ny kirkeordning. Dette er den mest radikale endringen og innebærer at Den norske kirke ikke lenger er en del av statsforvaltningen, men etableres som et selvstendig trossamfunn på lik linje med andre tros – og livssynsamfunn. Mindretallet legger avgjørende vekt på at Den norske kirke fullt ut må betraktes og behandles som et trossamfunn og at politiske organer ikke kan bestemme noe som gjelder kirkens grunnlag, oppdrag og måte å fremtre på ut fra sin egenart.

Dagens statskirkeordning oppheves ved at alle grunnlovsbestemmelser om Den norske kirke endres eller fjernes og at alle former for særskilt statlig styring i forhold til Den norske kirke avvikles. Kongens kirkestyre og kravet om at halvparten av regjeringen må være medlemmer av Den norske kirke fjernes. Dette innebærer et prinsipielt tydelig skille mellom politisk makt og kirkestyre. Det blir opp til den nye kirkeorganisasjonen å fastsette styringsorganer og myndighetsutøvelse.

Kirken videreføres med samme trosgrunnlag og demokratiske oppbyggingen som i dag. Virksomheten reguleres gjennom en felles lovgivning for alle tros – og livssynsamfunn.

Grunnlovsforankret folkekirke:

Utvalgets andre mindretall (2 av 20 medlemmer) anbefaler at dagens statskirkeordning videreføres innenfor dagens grunnlovsbestemmelser. Dette mindretallet mener at dagens statskirkeordning best sikrer at Den norske kirke er der for alle som ønsker det og best sikrer en tilstrekkelig lav terskel til at alle kan føle seg hjemme i kirken uansett trosengasjement. Dette mindretallet mener det er av stor betydning at Grunnlovens bestemmelser som angår kirken videreføres. Unntaket er deler av § 2 annet ledd om oppdragerplikten som fjernes. Staten sikres fortsatt politisk kontroll og innflytelse ved at Kongen (regjeringen) er øverste kirkestyre og Stortinget lovgivende myndighet. Staten utnevner biskoper, mens prester og lignende tilsettes lokalt.

Finansiering:

Utvalget mener det er en offentlig oppgave å bidra økonomisk og på andre måter legge til rette for tros – og livssynsamfunnenes virksomhet, slik det skjer i dag. I forslaget om en lovforankret kirke anbefaler et flertall på 15 utvalgsmedlemmer at offentlige bevilgninger står for hovedfinansieringen, med offentlige tilskudd som dekker lønninger og tilknyttede personalkostnader. Kommunale tilskudd skal dekke bygging, vedlikehold, forvaltning og drift av kirkebygget. Dette kombineres med et mindre medlemsbidrag som skal dekke finansieringen av menighetens øvrige virksomhet. Et mindretall anbefaler at den offentlige bevilgningen i sin helhet kommer fra staten. Et annet mindretall anbefaler en hovedfinansiering gjennom en medlemskontingent, supplert med offentlige tilskudd til særskilte formål.

Gravferdsforvaltningen:

Flertallet på 17 av 20 medlemmer anbefaler at gravferdsloven endres slik at kommunene i hovedsak har ansvaret for gravferdsforvaltningen. Kommunene er en tros – og livssynsmessig nøytral instans, og skillet mellom de juridiske og praktiske sidene ved gravferd og de religiøse og seremonielle sidene blir tydeligere. Samtidig blir Den norske kirke frigjort fra en stor og ressurskrevende oppgave.

Utvalgets mindretall på 3 av 20 medlemmer anbefaler at det kirkelige fellesråd beholder ansvaret fordi de langt fleste gravferder skjer etter kirkens ritualer.

Fredede og verneverdige kirker:

Kirkebygg og kirkekunst er ikke bare kilde til kunnskap om den kristne kulturarv, det er like mye uttrykk for byggeskikk, håndverkstradisjon, materialbruk og stilarter. Kirkens utsmykninger er blant landets viktigste kulturskatter. Ut fra kulturpolitisk hensyn mener utvalget det må etableres særskilte finansieringsordninger for fredede og verneverdige kirker, uavhengig av den fremtidige relasjonen mellom staten og Den norske kirke. Utvalget anbefaler at det i tillegg til dagens støtteordninger, opprettes et særskilt statlig antikvarisk tilskuddsordning. Støtteordningen bør forvaltes av sentrale kirkelige myndigheter som fordeler tilskuddet etter søknader fra menigheter og/ eller fellesråd. Et flertall på 17 av 20 medlemmer understreker behovet for ekstra økonomiske strakstiltak for å forhindre ytterligere forfall og ødeleggelser av kirkebygg. Utvalget foreslår at staten overtar eierskapet til fredede og verneverdige kirker som taes ut av kirkelig bruk.

Forvaltningen av kirkebygg:

Utvalgets flertall mener at grunnprinsippet om soknenes eiendomsrett til soknekirker og lokale kirkefond videreføres. Mindretallet anbefaler at det foretaes et samlet bo – oppgjør, da kirkebygg, kirkelig infrastruktur og eiendomsmasse er bygd opp av fellesskapet gjennom århundrer. Dette må taes hensyn til ved en frentidig bodeling.

Opplysningsvesenets fond (OVF):

Utvalget mener at spørsmål om eiendomsretten til Opplysningsvesenets fond (OVF) ikke kan avgjøres gjennom juridiske utredninger, men må avgjøres ved en politisk beslutning i Stortinget. Flertallet på 18 av 20 medlemmer anbefaler at OVF overføres til Den norske kirke og legger til grunn at en overføring av OVF til den norske kirke ikke gir andre tros – og livssynsamfunn krav på tilsvarende økonomisk kompensasjon. Et mindretall anser OVF som statens eiendom og fellesskapets verdier. Eiendommer som i dag er i kirkelig bruk, overføres til Den norske kirke, mens andre beholdes av staten eller avhendes.

Vurdering:

Utvalget presenterer tre alternative organisasjonsformer for kirkeordningen i Norge. Den grunnleggende forskjellen mellom de tre alternativene er det rettslige rammeverket, hvordan finansieringen av kirken skjer og endringer i det øverste kirkestyret.

Ved å velge en fortsatt grunnlovsforankret folkekirke beholdes kirken i det offentlige rom. Staten og kommune vil som i dag ha det økonomiske ansvaret. Staten sikres fortsatt politisk kontroll og innflytelse ved at Kongen (regjeringen) er øverste kirkestyre og Stortinget lovgivende myndighet, men det er fortsatt rom for videre delegering av myndighet fra stat til kirke. Ved å velge en lovforankret folkekirke blir den norske kirke fortsatt en statskirke, men går over til å bli et eget rettojekt. Den lovforankrede folkekirke gis et selvstendig ansvar i trosspørsmål. I en lovforankret folkekirke vil staten stå for alle lønnsutgiftene, mens kommunene vil være ansvarlige for driftsutgiftene. Kongens kirkestyre overføres til Kirkemøtet. Ved å velge en selvstendig folkekirke som organisasjonsmodell oppheves alle grunnlovsbestemmelser om kirken og Den norske kirke blir regulert som andre trossamfunn. Finansieringen vil foregå som til andre og likestilte tros – og livssynsamfunn gjennom økonomiske tilskudd fra det offentlige.

Mandatet la til grunn at ” Den norske kirke fremdeles skal være en bekjennende, misjonerende, tjenende og en åpen folkekirke”. Det bør derfor velges den organisasjonsmodellen som best sikrer dette og at Den norske kirken har en tilstrekkelig lav terskel for at alle skal føle seg hjemme i kirken.

Gravferdsforvaltningen ligger i dag hos staten. Utvalget anbefaler at gravferdsloven endres slik at kommunene i hovedsak har ansvaret for gravferdsforvaltningen. Kommunene er en livssynsmessig nøytral instans, og skillet mellom de praktiske sidene og seremonielle sidene ved en gravferd vil bli synliggjort. Samtidig er det ikke registrert at det er et ønske fra befolkningen at ansvaret for gravferdsforvaltningen skal flyttes fra kirkerådet og over til kommunene. Det kan tolkes dit hen at de er fornøyde med måten kirkelige fellestrådet ivaretar ansvaret på.

Økonomiske vurderinger:

Røyrvik kommune mener de økonomiske konsekvensene knyttet til de ulike modellene ikke er godt nok utredet i NOU 2006:2. Det kommer ikke klart nok frem hvilke økonomiske forpliktelser kommunene vil bli pålagt ved å endre dagens ordning. Dagens utgifter til Den norske kirke finansieres hovedsakelig fra stat og kommune. Ved å velge en grunnlovsforankret folkekirke vil det ikke bli store endringer i finansieringen. Ved å velge en lovforankret folkekirke vil utgiftene omfordres mellom staten og kirken. Staten vil stå for lønnsutgiftene, mens kommunen vil være ansvarlige for driftsutgiftene. Kirkene blir med andre ord kommunenes ansvar.

Det har vært drøftet to ulike finansieringsmåter. Finansieringen av Den norske kirke kan enten kreves inn i form av medlemskontingent eller som en særskilt skatt til tros – og livssynsamfunnene (enten som et fast kronebeløp eller avhengig av inntekt). Ved særskilt skatt kan pengene kreves inn som en særskilt avgift eller som annen personskatt og synliggjøres på skatteseddelen. Den innbetalte avgiften fra de som ikke er medlemmer kan for eksempel gå til et kulturelt eller veldedig formål. En annen måte å finansiere kirkelig virksomhet på er gjennom medlemskontingent. Kontingenten vil ikke være frivillig i den forstand at medlemmene selv kan avgjøre om de vil betale eller ikke. Medlemskap innebærer en forpliktelse for alle dømte medlemmer av kirken til å betale det som blir fastsatt som kontingent. Frivilligheten består i at det er frihet til å melde seg ut. En slik ordning vil avløse den ”indirekte” medlemskontingenten vi har i dag gjennom beskatning.

En medlemskontingent reiser spørsmålet om bruken av kirken for ikke - medlemmer. Det er rimelig å forutsette at ikke – medlemmer må underlegges en form for brukerbetaling for kirkelige tjenester dersom hovedfinansieringen ikke skjer gjennom offentlige bevilgninger.

Et annet spørsmålet er om en medlemskontingent skaper for høy terskel inn til den som skal være en åpen og inkluderende folkekirke. Den personlige økonomien vil kunne spille en viktig faktor og kan bli bestemmende for medlemskapet. Dette vil få betydning for oppslutningen/ medlemstallene til kirken, og dermed også påvirke kirkens økonomi.

Å overføre gravferdsforvaltningen til kommunene vil få både administrative og økonomiske konsekvenser. Røyrvik kommune synes disse konsekvensene er for dårlig utredet i NOU 2006:2.

I utvalgets utredning angående fredede og verneverdige kirker er det ikke samsvar mellom de som gir bevilgninger og tilskudd og de som sitter med ansvaret/ eierskapet. I utredningen står det at det bør opprettes statlige antikvariske kirke ordninger som forvaltes av sentrale kirkemyndigheter, mens de ønsker at staten skal overta eierskapet til fredede og verneverdige kirker som taes ut av kirkelig bruk. Røyrvik kommune mener det bør være samsvar mellom ansvar/ eierskap og de som fordeler tilskuddene.

Rådmannens forslag til innstilling:

Ut i fra de vurderinger som ligger i NOU 2006:2 innstiller Rådmannen:

1.
 - a) Alternativ 2: en lovforankret kirke. Hvis denne modellen velges er det en forutsetning at den økonomiske siden utredes bedre og at det avklares ansvaret og økonomien mellom partene.
 - b) Alternativ 1: en grunnlovsforankret kirke.
2. Rådmannen anbefaler at spørreskjemaet enten underlegges en temadiskusjon i det besluttende organ eller direkte votering.

Behandling/vedtak i Kommunestyret den 23.11.2006 sak 65/06

Behandling:

Forslag fra Inge Staldvik:

Røyrvik kommunestyre rår til at Den norske kirke blir etablert som eit sjølvstendig trussamfunn til liks med andre trus – og livssynssamfunn. Det er ikkje ønskeleg at Den norske kirke skal vera ein del av statsforvaltninga. Røyrvik kommunestyre rår vidare til at gravferdslova blir endra slik at kommunane skal ha ansvaret for gravferdsforvaltning.

Forslaget fra Inge Staldvik falt med 1 mot 12 stemmer.

Røyrvik kommunestyre voterte deretter over følgende fire alternativer:

- 1) Grunnlovsforankret kirke - 11 stemmer
- 2) En lovforankret kirke - 0 stemmer
- 3) Den norske kirke etableres som et selvstendig trossamfunn – 1 stemme
- 4) Vet ikke/ ønsker ikke å svare – 1 stemme

Viser ellers til votering på det aktuelle spørsmål i spørreskjemaet.

Kommunestyrets vedtak:

Røyrvik kommunestyre voterte deretter over følgende fire alternativer:

- 1) Grunnlovsforankret kirke - 11 stemmer
- 2) En lovforankret kirke - 0 stemmer
- 3) Den norske kirke etableres som et selvstendig trossamfunn – 1 stemme
- 4) Vet ikke/ ønsker ikke å svare – 1 stemme

Viser til votering på spørreskjemaet som ligger som vedlegg.